

Sosioemotionaalinen kompetenssi

- Haasteellisen käyttäytymisen ennaltaehkäisy ja hallitseminen

1) Sosiaalisen kompetenssin määrittely:

omien päämäärien saavuttaminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, niin että myönteiset suhteet muihin säilyvät (Wittmer, Doll & Strain 1996; Denham 1999)

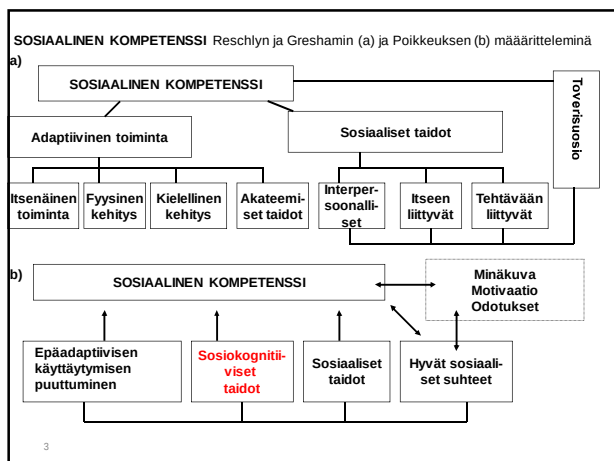
1) yhdessä toimiva ja prososiaalinen (muiden ihmisten hyvinvointia tukeva) toiminta (käyttäytyminen)

2) aktiivinen aloite ja ylläpito organisoidusti muiden kanssa

3) aggression ja konfliktin hallinta

➤ tarkastelu näkökulmia: sosiaaliset taidot, sosiokognitiiviset taidot, emotiot ja niiden säätely, sosiaalinen motivaatio tai kontekstuaalinen näkökulma

2

3

Sosiokognitiivisten taitojen näkökulma:

➤ kyky tehdä oikeaan osuneita havaintoja, päätelmiä ja tulkintoja sosiaalisista tilanteista.

Sosiaalisen informaation prosessoinnin (SIP) vaiheet (Crick & Dodge 1994):

- 1) tilanteeseen orientoituminen ulkoisten ja sisäisten vihjeiden avulla
- 2) sosiaalisen kontekstin arviointi, tilannetulkinta
- 3) yhden tai useamman tavoitteen asettelu
- 4) vaihtoehtojen toimintastrategioiden muodostaminen tai haku muistista
- 5) tilanteeseen sopivan toiminnan valinta

4

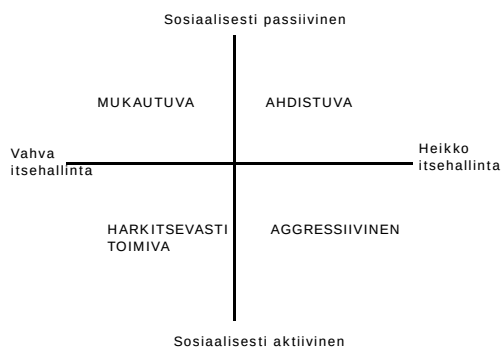
2) Emootiot ja niiden säätely vaikuttavat sosiaaliseen pätevytyteen sekä suoraan että kognitiivisten prosessien kanssa

➤ sosiaaliseen pätevytyteen yhteydessä (esim. Eisenberg, Fabes, Guthrie & Reiser 2002)

- 1) lapsen/nuoren yleinen emotionaalisuus
 - reaktiivisuus: miten helposti emootioita herää
 - emootioiden valenssi: taipumus kokea (voittopuolisesti) negatiivisia tai myönteisiä tunteita
 - emootioiden intensiteetti: tunteiden voimakkuus
- 2) lapsen/nuoren kyky säädellä emootiota
 - kyky vaikuttaa omien tunnetilojen viriämiseen, voimakkuuteen ja kestoan

5

SOSIAALISEN KÄYTTÄYTYMISEN PÄÄTYYPI (Lea Pulkkinen 1977)

6

Motivatioaalinen näkökulma sosiaaliseen kompetenssiin korostaa motivationaalisten tekijöiden merkitystä sosiaalisessa sopeutumisessa

- mitä lapsi/nuori tavoittelee / on tavoittelematta ollessaan yhdessä toisten kanssa

Kontekstuaalisen näkökulman mukaan tarkastellaan niitä kontekstiin liittyviä tekijöitä, jotka estävät tai mahdollistavat sosiaalisesti pätevän toiminnan tai ylläpitävät esimerkiksi lapsen/nuoren huonoa asemaa ryhmässä sosiaalisesta pätevydestä huolimatta

7

Yhteenvetoa: eli mihin tuki kohdistetaan?

- Sosiaalisten taitojen suoraan opettamiseen
- Sosiokognitiivisiin taitoihin
- Emootioiden ja käyttäytymisen hallintaan
- Sosiaalisten tavoitteiden asettamiseen
- Kontekstiin eli koko ryhmään

Kolme perustoimintatapaa:

1. Sosiaalisten taitojen suora opettaminen (esim. taidosta keskustelu, oikeat ja väärät tavat taidon toteuttamisessa (mallittaminen), harjoittelu esim. draaman tai roolileikin avulla, taidon vahvistaminen käyttöön)

2. Sosiokognitiiviset interventiot (esim. tunteiden tunnistaminen, toisen asemaan asettuminen, tilannevihjeiden ja toisten intentioiden tunnistaminen, vaihtoehtoisen toimintastrategioiden löytäminen ja oman toiminnan seurausten ennakointi)

3. Sosioekologiset interventiot, joissa tarkoituksena on vaikuttaa yksittäisen nuoren käyttäytymisen tai kognitioiden sijasta tai niiden lisäksi laajempaan sosiaaliseen ympäristöön (esim. edistetään yhteistoiminnallista oppimista, tehdään ryhmätöitä erilaisissa kokoonpanoissa ja saatetaan nuoret toimimaan aktiivisesti yhdessä)

Pedagogisen arvioinnin elementit (Kaufman 1997):

A. Tunnista ongelma

- pedagoginen seurlonta (esim. tarkkaavaisuuden arviointi)
- haastattelut
- havainnoinnit (esim. lapsen käyttäytymisen seurantalomake)
- päiväkodin/koulun sosiaalis-emotionaalisen ilmapiirin, suhdeverkon yms. arviointi jne.

B. Laadi pedagoginen toimintasuunnitelma

- hankitun tiedon yhdistäminen
- suunnitelma ongelman/ongelmatilanteen voittamiseksi

C. Toteuta pedagoginen toimintasuunnitelma

- pedagogisen intervention toteuttaminen ja sen tuloksellisuuden arviointi

D. Ellei interventio tuota tulosta, liitä "asiantuntijat" mukaan

- diagnoosi
- etiologia ja/tai anamneesi
- terapia jne. yhdistettynä "tavallisen" pedagogiseen interventioon

E. Ellei uusikaan interventio tuota tulosta, arvioi ongelma uudelleen

11

Esimerkkejä arviointivälineistä:

- Child Behavior Checklist (Achenbach): "raskas"
- Behavioral and Emotional Rating Scale, BERS (Epstein, M.H.)
→ Käyttäytymisen ja tunteiden arviointiasteikko (KTA, Hotulainen, Kuorelahti & Lappalainen)
- MASK
- MIELIALAKYSELY BDI-13 (Masennus)

http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/ohjeet_ja_suositukset/nuortendepressio.pdf

- KOULUN HYVINVOINTIPROFIILI
<http://www2.edu.fi/hyvinvointiprofiili/info.php?lang>

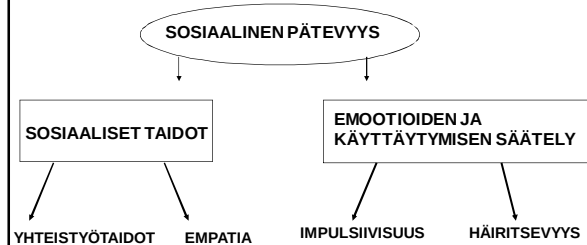
12

Käyttäytymisen ja tunteiden arviointiasteikko, KTA – ulottuvuudet:

- osallistuminen perheen arkeen
- interpersoonallinen vahvuus (sosiaalinen vuorovaikutus)
- intrapersoonallinen vahvuus
- koulussa selviytyminen
- affektiivinen vahvuus
- 4-portainen asteikko:
 - ei lainkaan, ei kovin hyvin, aika hyvin, erittäin hyvin
- Kysytään opettajalta ja vanhemmilta (ja yli 12v. nuorelta itseltään)

13

MASK- monitahoarviointi oppilaan sosiaalisesta kompetensista (Kaukiainen, Junttila, Kinnunen & Vauras 2005, <http://www.otuk.utu.fi>)

14

MASK

http://www.otuk.utu.fi/tiedostot/ot/MASK_mainos.pdf

- Taustalla School Social Behavior Scale (SSBS), (opettajien arviot)
- opettajien arviot
- oppilaiden itsearviot
- luokkatoverien arviot
- oppilaiden vanhempien arviot
- Mask-arviointi sopii 3. luokalta alkaen
- soveltuu laajasti erilaisten oppijoiden (esim. oppimisvaikeuksisten, sosiaalisesti häiritsevien ja vetäytyvien) kehityksen arviointiin
- opettaja voi seurata oppilaan sos. komp. kehitystä ja tehdä havaintoja uuden oppilaan sopeutumisesta luokkaan
- mahdollistaa eri arvioijatahojen käsitysten suhteuttamisen toisiinsa

15

Sos. kompetenssi- ilmiön ymmärtäminen arvioinnin lähtökohtana

Sos. kompetenssi = pätevyys, pystyvyys, kyvykkyys

- taito saavuttaa omia päämääriä ja tavoitteita siten, että myönteiset suhteet muihin ihmisiin säilyvät
- omien tai ympäristössä tarjolla olevien resurssien hyödyntäminen
- on sidoksissa vallitsevan kulttuurin normeihin ja moraalisiin arvostuksiin (koulussa luokat voivat erota toisistaan vallitsevien sääntöjen ja normien suhteen)

Sos. Komp. muodostuminen:

- on keskeinen lapsuuden, nuoruuden ja yli koko elämänsäkaaren ulottuva kehitystehtävä
- mahdollistaa yksilön integroitumisen yhteiskuntaan
- edesauttaa psyykkistä hyvinvointia
- em. kehitykseen oppilas tarvitsee tukea ja ohjausta / toiset enemmän kuin toiset
- ongelmakehityksen havaitseminen ja siihen puuttuminen mahd. varhaisessa väliheessä

16

Ongelmien kasaantuminen

1. Oppilaalla on ongelmia sosiaalisen kompetenssin osa-alueilla: mm. sosiaalisissa taidoissa ja emootioiden säätelyssä
2. Hän käyttäytyy luokassa monissa vuorovaikutustilanteissa häiritseväisesti, impulsiivisesti ja epäempaattisesti
3. Muut reagoivat torjunnalla ja vetäytymällä. Usein jo oppilaan "sosiaalinen maine" aktivoi muiden välttävän käyttäytymisen
4. Oppilas ei tule hyväksytyksi luokassaan. Hän ei saa sosiaalisista taidoistaan palautetta tai se on usein kielteistä. Taidot eivät kehity!

17

Itsearviointit ja muiden arvioinnit

Todellisuus näkyviin toveriarvioinnissa

- oppilaan oma näkemys itsestään voi olla ristiriidassa toverien näkemysten kanssa, kun arvioidaan esim. yhteistyökykyisyyttä, empaattisuutta, häiritsevyyttä, jne. ristiriitainen näkemys voi olla vuorovaikutusongelmien taustalla
- toveriarviointiin perustuvat menetelmät ovat tyypillisiä tutkittaessa sos. käyttäytymistä (esim. sisarukset, ystävät, luokkakaveri, opettajat, vanhemmat)
- arviointia, havaitsemista voi häiritä arvioitavan sos. maine, stereotyyppisyys tai vääristyneisyys; omaiset voivat vähätellä kielteiseksi kokemiaan asioita ja liioitella arvioitavan myönteisiä ominaisuuksia

18

Itsearvioinnit ja muiden arvioinnit (jatkoa)

- muiden arvioinnilla saadaan ulkopuolista tietoa siitä, miltä arvioitava näyttää muiden "silmin katsottuna"
- muiden arviot eivät tavoita henkilön sisäistä maailmaa, ei saada tietoa hänen ajatuksistaan ja tunteistaan eikä hänen subjektiivisesta kokemusmaailmastaan
- yksilön sosiaalisesta kompetenssista saa kokonaisvaltaisemman kuvan suhteuttamalla hänen itsearviionsa ja muiden tekemät arviot hänestä toisiinsa

19

MASK- testin osa-alueet

- Yhteistyötaidot, 2. Empatia, 3. Impulsiivisuus ja 4. Häiritsevyys
- Yhteistyötaidot:** tarjoaa apuaan muille, kutsuu muita mukaan toimintaan, toimii itse aktiivisesti ei ainoastaan reagoi muihin, ystävyys - ja kaverisuhteiden vastavuoroisuus toteutuu, yhdessä oppiminen onnistuu ja muutenkin oppimisympäristön eri tilanteissa toimii rakentavasti toiset huomioden, yhteistyö voi sujua ilman empatiaa, kylmästi ja laskelmoiden, esim. jengin johtajat
 - Empatia:** omien ja muiden tunteiden tunnistaminen, aktiivinen suuntautuminen vuorovaikutukseen, henkilö pyrkii oma-aloitteisesti ja vastavuoroisesti osoittamaan hyväksyntää muille, eläytyminen muiden tunteisiin vähentää yksilön aggressiivisuutta eli muiden tarkoituksellista vahingoittamista, yhtymäkohtia emootioiden ja käyttäytymisen säätelyyn, painottuu sensitiivisyys muiden tunteille ja muiden asemaan asettuminen

20

Mask -testin osa-alueet (jatkoa)

- Impulsiivisuus:** emootioiden säätelyn ongelma; tunteiden nopea ja intensiivinen viriäminen, käyttäytymisen säätelyn ongelma (tunteiden ilmaisu) - molemmista seuraa oppilaiden keskinäisessä kanssakäymisessä ennakoimattomuus
= muut joutuvat olemaan varuillaan toimiessaan impulsiivisen oppilaan kanssa
impulsiivisuus voi ilmetä myös temperamenttisenä myönteisten tunteiden osoittamisena muille
- Häiritsevyys,** korkea häiritsevyystaso on yhteydessä torjuttuksi tulemiseen vertaisryhmässä, emootioiden säätelyongelmia (toimii ajattelematta), vahingoittava aggressiivinen käyttäytyminen, (härnää ja tekee pilaa muista oppilaista), kielteistä suhtautumista muihin (väittelee ja riitelee kavereidensa kanssa, häiritsee ja ärsyttää muita oppilaita). Näissä toimintatavoissa kuvastuvat tunteiden ja käytt. säätelyn ongelmat (Crick & Dodge)

21

MASK:n osa-alueet ja osiot eli käyttäytymisen toimintakuvaukset:

Yhteistyötaidot	Empatia	Impulsiivisuus	Häiritsevyys
Tarjoaa apuaan muille oppilaille.	Osaa olla hyvä kaveri.	On lyhyt pinna.	Kiusaa ja pilkkaa muita.
Osallistuu ryhmätoimintaan aktiivisesti.	Otaa huomioon muiden tunteet.	Saa raivo kohtauksia.	Riitelee muiden kanssa.
Kutsuu muita mukaan toimintaan.	Osoittaa hyväksyntää muille.	Ärsyyntyy helposti.	Häiritsee muita oppilaita.
Osaa aloittaa keskustelun taitavasti.			Toimii ajattelematta.
Tekee yhteistyötä muiden kanssa.			

22

MASK:n käyttö koulussa

- Mask - arviointia voi käyttää joko yksittäisen oppilaan tai koko luokan sosiaalisen kompetenssin arvioimiseksi.
- Oppilas itse, luokkakaverit ja opettaja voivat arvioida eri osa-alueita, usein käy niin, että oppilas näkee itsensä toisin kuin muut ja siitä on hyvä keskustella, kun mietitään esim. kuntouttavia lähi- pitkan ajan tavoitteita ja menetelmiä silloin, kun oppilaalla on vaikeuksia sosiaalisen kompetenssin jollakin alueella.
- Vanhemmat voivat arvioida tilannetta omasta näkökulmastaan ja tuloksia voidaan verrata keskenään, miten asiat ilmenivät koulussa tai kotona.
- Joskus koko luokalla voi esiintyä heikkoutta jollakin osa-alueella ja silloin voidaan miettiä tavoitteita koko ryhmää ajatellen.

Anneli Laaksonen, Turun normaalikoulu

23

voimi menetelmä ja opetusmuunnos 5-vuotiaille ja 6-vuotiaille lapsille.

SOSIAALINEN KEHITYS

P = Pisteitys	T = Tarkentavat tiedot
2 = Suoritus tyydyttävä	A = Sitä noin
1 = Suoritus tyydyttävä	T = Toiminta keskeytyi
0 = Ei suoritettu ollenkaan	B = Raportilla arvio
	M = Havaittu tilanne
	S = Suora laus

Annoitettujen...

Nimi: ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

Annoitettiin: ... / ... / ...

HOPS P T P T P T P T

A. Vuorovaikutus kaveriverien kanssa

3.0 Rakentaa ristejä valitsemalla sopivan toimintatavan

3.1 Neuvottelee riitojen ratkaisemiseksi

3.2 Käyttää uusia yksinkertaisia keinoja riitojen ratkaisemiseksi

3.3 Vastaa ja puolustaa omia tavanomaisia

B. Toimiminen omassa ympäristössä

1.0 Työskentelee fyysiset tarpeet sosiaalisesti hyväksyttyä tavalla

1.1 Noudattaa fyysiset tarpeet omasta epävakavasta tilanteesta, päivä, luokkakaverit tai väkijoukko

1.2 Työskentelee fyysiset tarpeet

1.3 Noudattaa naan ja jenen tarpeet

2.0 Noudattaa sosiaalisuuden tyydyttävää identiteettiä muuttamalla kuin kotona ja hoidonpaikassa

2.1 Pyyntiä kovan alkua

2.2 Noudattaa kovan ja hoidonpaikan identiteettiä

C. Tietoisuus itsestä ja muista

1.0 Tietoisuus, mistä on ja mistä ei ole

1.1 Alustaa mieluisia toimintoja

1.2 Valitsee toimintoja ja tavaroita

ARVIOINTIVÄLINEITÄ

Salmivalli (2005)

Tästä liitteestä löydät jotakin kyselylomakkeita, jotka on mainittu aiemmin tässä kirjassa. Näin voit perehtyä lasten vertaissuhteiden tutkimuksessa käytettyihin arviointimenetelmiin tarkemmin tai käyttää niitä itse esimerkiksi tutkimusraporttikouluksessa. Varsinaisen ”käytännön työbän” tai yksittäisten lasten arvioinnin ei kaikissa mitatuissa ole apua. Esimerkiksi sosiaalisten taitojen arvioinnissa käytettävään IGI-C-mittariin ei oltaisi oltava olemassa normitietoä. Tämä tarkoittaa sitä, että yksittäisen lapsen saama vaikutus- tai läheisyysarvioinnin pistemäärää ei voida suhteuttaa esimerkiksi kyselyn ”käytännön” ”kestävyys” (koska tällainen kestävyys ei ole tiedossa). Silti esimerkiksi koululuokan opettaja voi verrata suuntaa-antavasti keskenään esimerkiksi sosiaalisen käyttäytymisen (tai taitojen) taita itse ja ikätovereita koskevien käsitysten suhteen, tai voi tarkastella lasten sosiomietristä statusia koululuokassa. Lapille on syytä korostaa ja kyselyä tehdessä, että tiedot ovat ehdottoman luottamuksellisia, ja sellaisina ne on myös syytä pitää.

Isänsuhteiden perustavien lomakkeiden:

Minä ja kaverini (Isästä koskeva representatio, ikätovereita koskeva representatio)
Mikä minulle on tärkeää, kun olen kaverin kanssa? (Sosiaaliset tavoitteet)

Toveriarvioinnin perustavien lomakkeiden:

Luokkatoverit, joista pidän ja joista en pidä (Sosiaalinen status)
Luokkatoverini (Sosiaalinen käyttäytyminen)

MASK-arviointimenetelmä

Liitteen lopussa on tietoa Turun yliopiston Oppimis tutkimuksen keskuksessa tehtyä MASK-arviointimenetelmää (Moniaho-Aroniit Sosiaalisesta Kompetenssista, Kaukianen, Junttila, Kinnunen, & Vuoras, 2005)

(Tässä koskeva representatio, ikätovereita koskeva representatio)

MINÄ JA KAVERINI

Millaisiksi koet itsesi yhdessä ikätoveri toverin kanssa?

Käytä arvioinnissa seuraavaa asteikkoa:
0 = ei pidä ollenkaan paikkaansa
1 = ei pidä juurikaan paikkaansa
2 = pitää joko jonkin paikkaansa
3 = pitää täysin paikkaansa

	ei pidä ollenkaan paikkaansa	ei pidä ollenkaan paikkaansa	pidä täysin paikkaansa	
1. Kun olen ikätoverini kanssa, olen saanut paljon tyytyväisyyttä.	0	1	2	3
2*. Kun olen ikätoverini kanssa, ajattelen, etten halua muuttakaan.	0	1	2	3
3. Kun olen ikätoverini kanssa, koen, että minussa on paljon hyvää.	0	1	2	3
4. Kun olen ikätoverini kanssa, koen suostuvani asioista yhtä hyvin kuin toisetkin.	0	1	2	3
5*. Kun olen ikätoverini kanssa, tunnen itseni joskus todella hyönteiseksi.	0	1	2	3
6*. Kun olen ikätoverini kanssa, olen oivaltanut ihmisiä yhtä arvokas kuin muutkin.	0	1	2	3
8*. Kun olen ikätoverini kanssa, toivon, että voisin kunnioittaa itseäni enemmän.	0	1	2	3
9*. Kun olen ikätoverini kanssa, pidän itsestäni epätoivottuina.	0	1	2	3
10. Kun olen ikätoverini kanssa, suhtaudun itseäni myönteisesti.	0	1	2	3

[*Itä merkit pöytätyössä ”käsittämättä”: 0=1, 1=2, 2=3, 3=0]

Entä millaisiksi koet ikätoveri toverit?

Käytä arvioinnissa seuraavaa asteikkoa:
0 = ei pidä ollenkaan paikkaansa
1 = ei pidä juurikaan paikkaansa
2 = pitää joko jonkin paikkaansa
3 = pitää täysin paikkaansa

	ei pidä ollenkaan paikkaansa	ei pidä ollenkaan paikkaansa	pidä täysin paikkaansa	
1. Ikätoverini voi todella luottaa.	0	1	2	3
2. Ikätoverini todella välittää siitä, mitä minulle tapahtuu.	0	1	2	3
3. Ikätoverini ovat valmiita auttamaan, jos tarvitsen apua.	0	1	2	3
4*. Ikätoverini ei kannata luottaa.	0	1	2	3
5*. Ikätoverini eivät oikeasti välitä minusta.	0	1	2	3
6*. Ikätoverini ajattelevat loppujen lopuksi omaa etuaan.	0	1	2	3
7*. Tilaisuuden tullen ikätoverini pettävä luottamuksen.	0	1	2	3
8*. Ikätoverit haluavat loukata minua.	0	1	2*	3
9. Ikätoverille voi uskoa.	0	1	2	3
10. Ikätoverini ovat minulle rehellisiä.	0	1	2	3
11*. Ikätoverini ajattelevat minusta pahaa.	0	1	2	3
12. Yleensä ikätoverit tarkoittavat hyvää.	0	1	2	3
13*. Ikätoverini ovat vihaisimpia.	0	1	2	3

[*Itä merkit pöytätyössä ”käsittämättä”: 0=1, 1=2, 2=3, 3=0]

(Sosiaalinen status)

LUOKKATOVERIT, JOISTA PIDÄN JA JOISTA EN PIDÄ

Mainitse kolme luokkatoveria (etu- ja sukunimi), joista pidät kaikkein eniten:

Mainitse kolme luokkatoveria (etu- ja sukunimi), joista pidät kaikkein vähiten:

Sosiaalisen statusin (ks. edellisen sivu) määrittäminen:

Yksinkertaista on lakea yhteen kunkin lapsen saamien pidän eniten- ja pidän vähiten- mainintojen määrä, ja jakaa nämä luvut arvoon tehneiden oppilaiden määrällä. Tällöin saadaan kullekin hyväksyttyä ja torjuttu tulemissa kuvaavat arvot, jotka vaihtelevat välillä 0,00–1,00.

Toinen tapa on standardisoida arvot koululuokittain muuttamalla ne nk. z-pistetriksi, jolloin arvojen keskiarvoksi kussakin luokassa tulee 0,00 ja keskihajonnaksi 1,00.

Saatuja arvoja voidaan käyttää jatkuvina muuttujina esimerkiksi tutkimusraporttikouluksessa.

On mahdollista myös muodostaa kullekin lapselle sosiaalista preferenssia ja sosiaalista impulssia kuvaavat arvot:

preferenssi = pidän eniten -maininnat - pidän vähiten -maininnat
impulsi = pidän eniten -maininnat + pidän vähiten -maininnat

Mikäli lapset halutaan jakaa niin kutsuttuihin statusluokkiin (ks. luku 2), käytetään esimerkiksi seuraavia kriteereitä (kaikki alla mainitut arvot ovat standardisoituja, nk. z-arvoja):

suosittu:
preferenssiarvo > 1
pidän eniten -maininnat > 0
pidän vähiten -maininnat > 0

huomioitava yhteis:
impulsi < -1
pidän eniten -maininnat < 0
pidän vähiten -maininnat > 0

ristiriitaisessa asemassa olevat:
impulsi > 1
pidän eniten -maininnat > 0
pidän vähiten -maininnat > 0

keskimääräisessä asemassa olevat:
-50 < preferenssi < 50

Kauppija, R.A. 2005. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille.

Sosiaalisten taitojen itsearviointimittari:

Ympyräsi käyttötyökaloksi mielestäsi parhaiten vastaava numero:

Sosiaalinen taito	ei koskaan	joskus	usein
Suhtele muihin opiskelijoihin:			
1. Onnistun luomaan hyviä kaveri- ja ystäväsuhteita.	1	2	3
2. Minulla on hauskaa muiden opiskelijoiden kanssa.	1	2	3
3. Autan kaveria tarvittaessa.	1	2	3
4. Nauran kaverin erehdyksille tai pilkko onnistumuksille.	1	2	3
5. Minun on vaikea hyväksyä toisen toisten onnistumista.	1	2	3
6. Suutun muiden opiskelijoiden jutusta tai arvosteista.	1	2	3
7. Kaikistakin muiden opiskelijoiden kanssa tapahtuvat pikityt.	1	2	3
8. En välitä juuri muiden opiskelijoiden kanssa.	1	2	3
Yhteistyä muiden opiskelijoiden kanssa:			
9. Toimin mieluummin kuin kuin yksin.	1	2	3
10. Minusta on hauskaa toimia ryhmässä.	1	2	3
11. Vertailen kaveria on kiva työskennellä.	1	2	3
12. En mielelläni osallistu toisten kanssa yhteisiin töihin.	1	2	3
13. Minusta on kivaa pelata ja kokeilla toisten kanssa.	1	2	3

Sosiaalisten taitojen arvoksi ja muuttamiseksi = 165

14. En jaksa auttaa kaverit koulutehtäviini. 1 2 3
15. Toimin aktiivisesti toisten oppilaiden kanssa. 1 2 3
16. En jaksa kuunnella toisten selityksiä. 1 2 3

Yhteistyä opettajan kanssa:

17. Jaksan kuunnella opettajan ohjeita ja ohjeita. 1 2 3
18. Olen kohtelias opettajaa kohtaan. 1 2 3
19. Katsok opettajaa silmiin, kun puhun hänelle. 1 2 3
20. En halua aina keskittyä opettajaan. 1 2 3
21. Vastaan opettajan kysymyksiin asiasta. 1 2 3
22. Opettajan palaute suuttuu minua. 1 2 3
23. En jaksa olla ystävällinen opettajalle. 1 2 3
24. Käytän lyhyitä tai yhten sanan vastauksia opettajalle. 1 2 3

Muu vuorovaikutus:

25. Kuulan toista. 1 2 3
26. Olen kovaääninen. 1 2 3
27. Teen aloitteita yhteistyöhön. 1 2 3
28. Käytän runia sanoja. 1 2 3
29. Minun on vaikea vastata ”ei” toisten ehdotuksiin. 1 2 3
30. Pyydän apua tehtäviini, jos tarvitsen sitä. 1 2 3
31. Olen toista kohtaan rehti. 1 2 3
32. Pyydän helposti anteeksi, jos on aiheita. 1 2 3

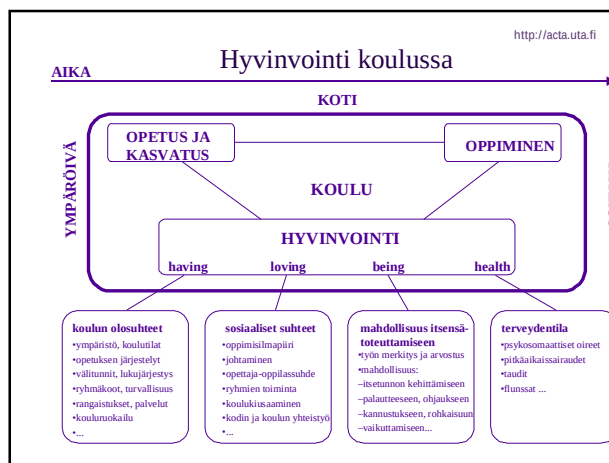
Mittarin pistoyty: Saat kolme pistettä kustakin kysymyksestä, jos olet ympyröinyt kolmeesta kysymyksestä 1, 2, 3, 7, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 22, 23, 29 ja 30. Edellä mainittujen kysymysten kaikkien valitsemista saat kaksi pistettä. Jos olet ympyröinyt numeron yksi, saat kuusi pistettä. Jos olet ympyröinyt puolettaan yksien kysymyksiä 4, 5, 6, 8, 9, 12, 14, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26 ja 27, saat kolme pistettä, ja vastaavasti jos valitset näistä kolme- tai kaikkavaltuutuksen, saat niistä nollan pistettä.

Laake pistet yhteensä. Maksimipistemäärä on 90 pistettä. Erittäin hyviä tuloksia on 70-90 pistettä. Keskimääräinen hyvä tulos on 50-60 pistettä. Keskivertoinen heikompi tulos on 35-49. Heikkoa tulosta osoittaa 0-34 pistettä.

Hyvinvointiprofiili koululle

Toteutus:

- Kysely oppilaille, opettajille ja muulle henkilöstölle koulun hyvinvointimallin perustuen
- Koulukohtaiset profiilit oppilaille, henkilöstölle, tytöille/pojille, 7./8./9. – luokkalaisille sekä jokaiselle opetusryhmälle
- Neljältä osa-alueelta (olosuhteet, sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttamisen mahdollisuudet, terveydentila) parhaiksi ja heikoimmiksi koetut asiat koulussa erikseen oppilaiden ja henkilöstön vastauksista
- Kysely on olemassa nettiversiona (<http://www2.edu.fi/hyvinvointiprofiili/info.php?lang=>). Tallennusvaihe jää pois, jolloin tulokset saadaan hyvin nopeasti eikä niiden tekemiseen tarvita suurta työ määrää.

Miten kiusaamista voidaan vähentää? (Salmivalli 2003/2006)

Kiusaamisen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi voidaan toimia monella eri tasolla:

Yksilötaso	vakavat keskustelut eri osapuolten kanssa -> sanktiot tarvittaessa
Luokan taso	keskustelut, tietoisuuden herättäminen ryhmän merkityksestä kiusaamisen jatkumiselle, kiusaamisen vastaisten sääntöjen laatiminen -> kiusaamiseen liittyvien ryhmäroolien ja -normien muuttaminen
Koulun taso	koulun kiusaamisen vastaisen toimintamallin kehittäminen